

WWF Ελλάς

Λεμπέση 21
117 43 Αθήνα

Τηλ: 210 3314893
Φαξ: 210 3247578
i.christopoulou@wwf.gr
www.wwf.gr

Προς

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

new.natura@prv.ypeka.gr

Αρ. Πρ. 91/2016

22 Ιουλίου 2016

Παρατηρήσεις WWF Ελλάς επί της διαβούλευσης με θέμα «Νέες περιοχές προς ένταξη στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000»

Το παρόν αποτελεί τη συμβολή της περιβαλλοντικής οργάνωσης WWF Ελλάς στη δημόσια διαβούλευση νέων περιοχών προς ένταξη στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000.

Οι προτάσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την επέκταση του δικτύου Natura 2000 αποτελούν ένα εξαιρετικά σημαντικό βήμα για την πλήρη εφαρμογή των οδηγιών για τη φύση. Σε μία περίοδο που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει την καταλληλότητα των οδηγιών για τους οικοτόπους και για τα πουλιά ως προς τον απώτερο στόχο τους που είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η Ελλάδα με τις προτάσεις επεκτάσεων και νέων περιοχών δείχνει με περίτρανο τρόπο ότι οι οδηγίες είναι κατάλληλες για την προστασία και διατήρηση της εθνικής και ευρωπαϊκής φυσικής κληρονομίας. Η συμπλήρωση του δικτύου Natura 2000 ειδικά στον θαλάσσιο χώρο σε ποσοστό που θα φτάνει περισσότερο του 20% της θαλάσσιας έκτασης της χώρας φανερώνει τον πλούτο της ελληνικής θαλάσσιας βιοποικιλότητας.

Με το παρόν δηλώνουμε τη στήριξη μας στον χαρακτηρισμό όλων των προτεινόμενων περιοχών ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης ή/και Ζώνες Ειδικής Προστασίας, και εστιάζουμε κυρίως στις προτάσεις που έχουν απορριφθεί και τους λόγους που έχουν απορριφθεί. Παράλληλα έχουμε εντοπίσει και κάποιες επιπλέον περιοχές για τις οποίες προτείνουμε την ένταξη τους στο δίκτυο Natura 2000.

Σημειώνουμε ότι η διαδικασία της διαβούλευσης και σε αυτή την περίπτωση είναι κλειστού τύπου και δεν αφήνει το περιθώριο για μία διαφανή και πραγματικά συμμετοχική διαβούλευση σε ένα τόσο καίριο κεφάλαιο όπως η ενίσχυση της προστασίας της ελληνικής φύσης.

I. Γενικές παρατηρήσεις

Συμπληρώσεις και επέκταση του δικτύου

Σημειώνεται ότι η Ελλάδα, από την ενσωμάτωση της οδηγίας για τα πουλιά το 1985, έχει εφαρμόσει σταδιακά τις υποχρεώσεις της και έχει συμπληρώσει το δίκτυο της τμηματικά και

μετά από επιστημονικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Το ίδιο ισχύει και αυτή τη φορά όπως αναδεικνύεται στο «Παραδοτέο Γ7 – Πρόταση νέων εκτάσεων» (εξής «Προτάσεις») και τη συχνή αναφορά σε «λίστα εκκρεμοτήτων». Εκκρεμότητες τόσο στον χερσαίο όσο και στον θαλάσσιο χώρο, είχαν ειδη αναγνωρισθεί στον Ειδικό Στόχο 3.2. της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα και φαίνεται ότι έχουν επισημανθεί από σχετική πρόσφατη αλληλογραφία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι εκκρεμότητες ωστόσο δεν αποτελούν κριτήριο επιλογής από μόνες τους. Δεδομένων όμως των εκκρεμοτήτων θα πρέπει τουλάχιστον να προβληματίσει το γεγονός ότι κάποιες προτάσεις απορρίπτονται με την αιτιολογία ότι πρέπει να προηγηθεί κάποια νεώτερη αξιολόγηση, η επόμενη εξαετής έκθεσης ή εξειδικευμένη έρευνα, που δεν είναι γνωστό αν έχουν δρομολογηθεί. Αν το βασικό κριτήριο είναι η εκπλήρωση και μόνο των εκκρεμοτήτων τότε αναιρείται και αυτό το επιχείρημα, ειδικά στις περιπτώσεις εκείνες που ο τύπος οικοτόπου ή το είδος είδος για το οποίο απαιτείται περισσότερη μελέτη δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των εκκρεμοτήτων.

Σημασία της παρακολούθησης

Οι «Προτάσεις» βασίστηκαν στο πρόγραμμα εποπτείας και παρακολούθησης που υλοποιήθηκε με σημαντικές καθυστερήσεις και με αποτέλεσμα τελικά να μην υποβληθεί έγκαιρα η 3^η εθνική εξαετής αναφορά βάσει του άρθρου 17 της οδηγίας για τους οικοτόπους 92/43. Τα αποτελέσματα του προγράμματος καταδεικνύουν την αξία της έρευνας πεδίου, της συνεργασίας μεταξύ ειδικών επιστημόνων και πάνω από όλα την ανάγκη για συνεχή εμπλουτισμό της γνώσης και συστηματική παρακολούθηση.

Ωστόσο, όσο και αν σήμερα τα στοιχεία αυτά είναι χρήσιμα, θα καταστούν σύντομα ανεπίκαιρα αν δεν προβλεφθεί ένα σταθερό σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης που θα επικαιροποιεί τα δεδομένα τακτικά και συστηματικά και το οποίο θα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών. Τα δεδομένα θα πρέπει να είναι διαθέσιμα σε προσβάσιμες βάσεις δεδομένων, που θα εμπλουτίζονται από το σύστημα παρακολούθησης καθώς και άλλα ερευνητικά έργα που εκπονούνται, όπως προβλέπει η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα (Γενικός Στόχος 1, Ειδικό Στόχοι 1.1, 1.2, και επιμέρους σχετικές δράσεις και ενέργειες που προβλέπει το Σχέδιο Δράσης 2014-2018).

Κατά τη διαβούλευση οι ενδιαφερόμενοι δεν είχαν πρόσβαση στα κείμενα και τις αρχικές προτάσεις της κάθε ομάδας. Στην ειδικά διαμορφωμένη ιστοσελίδα του Υπουργείου για το πρόγραμμα εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων της Ελλάδας (<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=889&language=el-GR>) τα μόνα παραδοτέα που έχουν αναρτηθεί είναι αυτά των προκαταρκτικών σταδίων (Φάση Α). Δεδομένου ότι το πρόγραμμα έχει ολοκληρωθεί οι αναφορές των φάσεων Β και Γ θα έπρεπε να είναι προσβάσιμες και να αποτελούν μέρος των συνοδευτικών εγγράφων της παρούσας διαβούλευσης. Χωρίς κείμενα βάσης και ξεκάθαρους πίνακες που να παρουσιάζουν με συγκρίσιμο τρόπο τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν για την αξιολόγηση των προτάσεων από τον συντονιστή του έργου δυσχεραίνεται η επεξεργασία των προτάσεων που τίθενται προς διαβούλευση.

Επιπλέον σύμφωνα με την Οδηγία 92/43, ο κατάλογος των ΕΖΔ συντάσσεται βάσει των «*σχετικών επιστημονικών πληροφοριών*» και προσαρμόζεται «*βάσει των αποτελεσμάτων της εποπτείας που αναφέρεται στο άρθρο 11*». Ωστόσο, οι «Προτάσεις» δεν εφαρμόζουν την υποχρέωση αυτή με συνεπή τρόπο. Για παράδειγμα, στην περίπτωση του «Κάτω ρου Αλφειού» και του είδους προτεραιότητας *Valencia leucon*, αναφέρεται ότι «*οι αναφορές παρουσίας του είδους αυτού είναι παλαιές (2006) και δεν έχουν επιβεβαιωθεί πρόσφατα. Το ίδιο ισχύει και*

για το άλλο είδος προτεραιότητας (*Petromyzon marinus*), του οποίου η φερόμενη παρουσία το 2004 παραμένει ανεπιβεβαιώτη» (σ. 36). Ωστόσο, η (σχετική) παλαιότητα των επιστημονικών πληροφοριών, οι οποίες δεν έχουν επιβεβαιωθεί αλλά ούτε διαψευστεί, δεν αποτελεί υποχρεωτικά λόγο απόρριψης: το θέμα έπρεπε να είχε επιλυθεί από την εποπτεία του άρθρου 11, αλλά στις «Προτάσεις» δεν γίνεται σχετική αναφορά. Αντιθέτως, στην περίπτωση των «Λευκών Ορέων» και του αγριμιού, αξιολογούνται θετικά «μαρτυρίες κατοίκων» (σ. 83-84), ενώ σε άλλες περιπτώσεις αναζητούνται πληροφορίες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Θα πρέπει να διευκρινιστεί γιατί επιστημονικές πληροφορίες από το 2006 είναι λιγότερο αξιόπιστες από μαρτυρίες κατοίκων από άγνωστη χρονική στιγμή.

Σε ορισμένες εισηγήσεις για προστασία οικότοπων ή ειδών απορρίπτονται, επειδή δεν υπάρχει επαρκής χαρτογράφηση (π.χ. σελ 71, 94, 95). Το θέμα αυτό ωστόσο δεν είναι κριτήριο που αναγνωρίζει η Οδηγία 92/43, και αφορά την ελλιπή εκτέλεση των υποχρεώσεων του αναδόχου, και την ελλιπή διασφάλιση της εποπτείας βάσει των άρθρων 4(1)(δ) και 11 της Οδηγίας. Προτείνεται για τις περιπτώσεις αυτές να διασφαλιστεί από τους αναδόχους η παράδοση των χαρτογραφικών δεδομένων και να επανεξεταστούν οι περιοχές που απορρίφθηκαν.

Η ανάγκη της διαχείρισης

Σε συνέχεια του χαρακτηρισμού των περιοχών Natura 2000, το επόμενο κρίσιμο κεφάλαιο είναι η διαχείριση τους. Όπως αναγνωρίζει το κείμενο των «Προτάσεων» σε διάφορα σημεία, και σε βαθμό που αποτελεί ομολογία παραβίασης της Οδηγίας [πρβλ. 6(2) Οδηγίας 92/43], η «πλημμελής διαχείριση» του δικτύου Natura 2000 είναι δεδομένη. Εξάλλου η αιτιολογημένη γνώμη που εστάλη στη χώρα πριν μερικούς μήνες για μη εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ αναδεικνύει ότι η Ελλάδα έχει πολλά βήματα ακόμα κάνει για να πετύχει τους στόχους της οδηγίας.

Προκύπτει ως άμεση προτεραιότητα για την χώρα ο ορισμός ενός λειτουργικού εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, που θα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα ενός ευρύτερου συστήματος προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας. Με το δίκτυο Natura 2000 να καλύπτει περίπου το 27,5% της χερσαίας και το 23% της θαλάσσιας έκτασης της χώρας, γίνεται σαφές ότι απαιτείται αναδιοργάνωση και σύνδεση όλου του συστήματος προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας.

Η διαχείριση των περιοχών πρέπει να αποτελέσει τη βασική στόχευση του συστήματος αυτού, και να λειτουργεί συμπληρωματικά με την προσήλωση στην αποφυγή της υποβάθμισης των περιοχών και τη δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές. Εν συντομία, για τη διαχείριση των περιοχών απαιτείται:

- άμεση προώθηση των προτεινόμενων περιοχών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για αξιολόγηση (αφορά ειδικά στους ΤΚΣ, στάδιο 2 της Οδηγίας 92/43) και ετοιμότητα για την πλήρη θεσμική κατοχύρωση τους σε εθνικό επίπεδο ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και Ζώνες Ειδικής Προστασίας.
- ορισμός στόχων διατήρησης σε εθνικό επίπεδο και ανά περιοχή.
- κατάρτιση και υλοποίηση συγκεκριμένων και διαφορετικών ανά περιοχή σχεδίων διαχείρισης, στα οποία θα ορίζονται τα κατάλληλα για την κάθε περιοχή και την επίτευξη των στόχων διατήρησης μέτρα.
- συμμετοχικές διαδικασίες λήψεων απόφασης, δηλαδή προώθηση της συν-διαχείρισης των περιοχών με βάση την επιστημονική γνώση και τα δεδομένα που προκύπτουν από την επιστημονική παρακολούθηση της κάθε περιοχής.
- επαρκές και λειτουργικό σύστημα φύλαξης και εποπτείας της κάθε περιοχής.

Αναγνωρίζοντας τη σημασία αλιευτικών πεδίων που έχουν προταθεί ως θαλάσσιες περιοχές Natura 2000, λόγω της παρουσίας προστατευόμενων ειδών και τύπων οικοτόπων, όσον αφορά στην πρωτογενή παραγωγή και γνωρίζοντας τη διάχυτη ανησυχία των επαγγελματιών αλιέων σχετικά με πιθανούς περιορισμούς και επιπτώσεις στο επάγγελμα και το εισόδημα τους, τονίζουμε ιδιαίτερα ότι όποιο διαχειριστικό μέτρο προταθεί για την κάθε περιοχή θα πρέπει να βασίζεται στη βέλτιστη διαθέσιμη επιστημονική γνώση και στη γνώμη αρμόδιων για θέματα ιχθυοποθεμάτων φορέων και επιστημόνων, αλλά και ευρύτερα θα πρέπει να εφαρμοστεί διαδικασία συναπόφασης και διαβούλευσης με εμπλεκόμενους φορείς και εκπροσώπους των αλιέων.

Εξάλλου σε κάθε προστατευόμενη περιοχή, η συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων και της τοπικής κοινωνίας στη διαχείρισή της, συμβάλει το προστατευτικό καθεστώς της να γίνει αποδεκτή και να μπορέσει να αποφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα για την ίδια την τοπική κοινωνία και την οικονομία και να αποτελέσει πηγή προσέλκυσης χρηματοδοτήσεων από ποικίλους ευρωπαϊκούς πόρους.

Συνοχή του δικτύου

Σημειώνουμε ότι σε κανένα σημείο αξιολόγησης των «Προτάσεων» δεν φαίνεται να εξετάστηκε το κριτήριο της «συνεκτικότητας» [πρβλ. 3(3), 4(4) Οδηγίας 92/43, καλύτερα «συνοχής»] για την επιλογή των περιοχών, παρόλο που αναφέρεται στην εισαγωγή των «Προτάσεων» (σ. 12, 96-97). Προτείνεται μία επανεξέταση των προτάσεων με αυτό το κριτήριο και σε επόμενη φάση να αξιολογηθεί και να προταθεί η αξιοποίηση των υπόλοιπων κατηγοριών των προστατευόμενων περιοχών της χώρας σύμφωνα με την πρόβλεψη της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα για την «Οριοθέτηση, πιθανή ένταξη των οικολογικών διαδρόμων σε ειδικό καθεστώς και αποτελεσματική διαχείριση τους». (Ειδικός Στόχος 3.3. και σχετικές δράσεις που προβλέπονται στο Σχέδιο Δράσης 2014-2018).

II. Ειδικές παρατηρήσεις επί της διαδικασίας επιλογής των προτάσεων

Στην ενότητα αυτή περιλαμβάνονται οι επισημάνσεις μας σχετικά με τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν. Διαβάζοντας τις «Προτάσεις» διαπιστώνουμε ότι απορρίπτονται προτάσεις για επέκταση ή ένταξη νέων περιοχών είτε χωρίς αιτιολογία είτε μετά από εφαρμογή κριτηρίων που δεν προβλέπονται από τις οδηγίες, είτε ακόμα και με ανεπαρκή κατανόηση των κριτηρίων των οδηγιών. Για όλες αυτές τις περιπτώσεις προτείνουμε την επανεξέτασή τους από μηδενική βάση και σύμφωνα με τα νόμιμα κριτήρια της Οδηγίας.

Η χρήση των κριτηρίων με αυτόν τον τρόπο είναι ιδιαίτερα προβληματική όταν εφαρμόζονται σε είδη ή οικοτόπους σε μη ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης. Στις περιπτώσεις αυτές, αμφισβητείται ο βασικός σκοπός της Οδηγίας 92/43 – η διασφάλιση της διατήρησης, ή , ενδεχομένως , της αποκατάστασης «σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης , των τύπων φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων των οικείων ειδών στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών» [άρθρο 3(1)].

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί και σε απορριπτικές εισηγήσεις που αφορούν είδη ή οικοτόπους προτεραιότητας, καθώς το αποτέλεσμα είναι ότι υπονομεύεται το «στάδιο 2» της αξιολόγησης (από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή), αφού εκεί ένα βασικό κριτήριο είναι οι περιοχές «που έχουν αναγνωρισθεί από τα κράτη μέλη στο στάδιο 1, οι οποίες παρέχουν προστασία σε

τύπους φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας ή / και σε είδη προτεραιότητας» [Παράρτημα III(2)(1)].

- i. Σύμφωνα με το άρθρο 4(1)(α) της Οδηγίας 92/43, ένα κράτος μέλος πρέπει να υποδείξει ένα «κατάλογο τόπων», «*βασιζόμενο στα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα III (στάδιο 1) και στις σχετικές επιστημονικές πληροφορίες*». Ωστόσο, διαπιστώνουμε ότι σε διάφορες περιπτώσεις, προτάσεις απορρίπτονται χωρίς αιτιολογία παρά το γεγονός ότι πληρούνται τα κριτήρια της οδηγίας. Ενδεικτική είναι η «*Παράκτια και Θαλάσσια Ζώνη Β.Α. Εύβοιας*», η οποία απορρίπτεται χωρίς αιτιολογία παρά το γεγονός ότι «*παρουσία του είδους*» *Monachus monachus* «είναι συχνή», και φιλοξενεί «*τουλάχιστον το 10%*» του συνολικού πληθυσμού. Η απόρριψη είναι σε πλήρη αντίφαση με την εισαγωγική παρατήρηση για τις περιοχές που αφορούν στη μεσογειακή φώκια η οποία αναφέρει ότι «*η πληθυσμιακή κάλυψη του υφιστάμενου δικτύου Natura 2000 είναι μάλλον μικρή δεδομένης της υψηλής προτεραιότητας προστασίας και διατήρησης*», ενώ «*στο σχετικό ενημερωτικό σημείωμά της η Ε.Ε. σημειώνει την ανάγκη για προσδιορισμό περιοχών τροφοληψίας του είδους στο δίκτυο Natura*» (σ. 56). Στο συγκεντρωτικό Πίνακα των εισηγήσεων (Πίνακας 11-1), αναφέρονται επίσης προτάσεις, για τις οποίες δεν υπάρχει καμία απολύτως αναφορά στο κυρίως κείμενο: για παράδειγμα, ο τόπος «*Όρος Νεμέρτσικα*» (με α/α ΣΤ109) .
- ii. Σε άλλες περιπτώσεις, χρησιμοποιήθηκε για την τελική απόφαση ένα μόνο κριτήριο από όσα αναφέρονται στην Οδηγία, και αγνοήθηκαν παντελώς τα υπόλοιπα, που έπρεπε επίσης να εξεταστούν μαζί. Για παράδειγμα, για τον «*Εθνικό Δρυμό Οίτης*», και το είδος στόχος *Veronica oetaea*, διαβάζουμε ότι «*πρόκειται για είδος προτεραιότητας, η πληθυσμιακή του κάλυψη από το υφιστάμενο δίκτυο Natura είναι υψηλή και δεν εκτιμάται ως αναγκαία η επέκταση της υφιστάμενης περιοχής ΕΖΔ της Οίτης...*». Επίσης, στην περίπτωση της «*Πεδιάδας Λούρου*», απορρίπτεται εισήγηση για επέκταση υφιστάμενης ΕΖΔ, επειδή τα είδη-στόχοι «*διαθέτουν επαρκή κάλυψη στο υφιστάμενο δίκτυο*»: μάλιστα, στην περίπτωση αυτή, η εισήγηση αφορούσε και είδος με χαμηλή κάλυψη στο δίκτυο (*Valencia letourneuxii*), άρα δεν συνέτρεχε ούτε το κριτήριο του «*μεγέθους πληθυσμού*». Παρόλο που τα επιχειρήματα αυτά αντιστοιχούν στο κριτήριο του «*μεγέθους και πυκνότητας του πληθυσμού του είδους που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τους πληθυσμούς που είναι παρόντες στο εθνικό έδαφος*» [Παράρτημα III(B)(α) Οδηγίας 92/43], σε όλες τις περιπτώσεις αυτές, οι συντάκτες των «*Προτάσεων*» έπρεπε να σταθμίσουν και τα υπόλοιπα κριτήρια του Παραρτήματος III(B) της Οδηγίας, όπως του «*βαθμού διατήρησης των στοιχείων του οικοτόπου που είναι σημαντικά για το συγκεκριμένο είδος*» και του «*βαθμού απομόνωσης του πληθυσμού που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τον ευρύτερο χώρο φυσικής κατανομής του είδους*» [Παράρτημα III(B) στοιχεία (β) και (γ) Οδηγίας 92/43].
- iii. Σε αρκετές περιπτώσεις καταγράφονται στοιχεία που αφορούν οικονομικές ή κοινωνικές παραμέτρους, κάτι που σίγουρα είναι χρήσιμο και απαραίτητο για τη διαμόρφωση των επιλογών διαχείρισης της περιοχής. Ωστόσο, σύμφωνα με την νομολογία του ΔΕΕ, οι εθνικές αρχές δεν μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, κατά την επιλογή και οριοθέτηση των τόπων. Αυτό κρίθηκε για πρώτη φορά στην υπόθεση First Corporate Shipping (C-371/98, Σκ. 22-25). Παρόλ' αυτά στις «*Προτάσεις*», προβάλλεται ως στοιχείο που λήφθηκε υπόψη για την απόρριψη κάποιων περιοχών (π.χ. σ. 44-45).
- iv. Σε πολλές περιπτώσεις (π.χ. σ. 24, 34), οι «*Προτάσεις*» αντιπροτείνουν διάφορα άλλα καθεστώτα, αντί για θέσπιση νέων ΕΖΔ/ΖΕΠ, ή την επέκταση των υφιστάμενων ΕΖΔ/ΖΕΠ. Ακόμα και αν θεωρηθεί ότι οι αντιπροτάσεις αυτές εμπίπτουν στο αντικείμενο της μελέτης, σε όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις αφορούν καθεστώτα (όπως ζώνη πρασίνου – προστασίας χειμάρρου σε ΓΠΣ ή οριοθέτηση υδατορεμάτων) που δεν μπορούν να υποκαταστήσουν, ούτε κατά προσέγγιση, την Οδηγία 92/43, διότι (μεταξύ άλλων) έχουν μικρότερη νομική ισχύ, διαφορετική φιλοσοφία, και τελείως διαφορετικούς στόχους.
- v. Σε μεγάλο αριθμό περιπτώσεων, χρησιμοποιείται το κριτήριο αν «*ο τύπος οικοτόπου ή το είδος που στοχεύει να προστατεύσει η νέα προτεινόμενη περιοχή Natura αναφέρεται στη*

«λίστα εκκρεμοτήτων» της χώρας (Ε.Ε. Απρίλιος 2014)». Μολονότι το έγγραφο αυτό αποτελεί στοιχείο πρέπει να ληφθεί υπόψη και η χώρα σωστά θέτει σε προτεραιότητα την εκπλήρωση εκκρεμοτήτων, το έγγραφο δεν υποκαθιστά τις Οδηγίες, και δεν μπορεί να αποτελέσει τη μοναδική βάση απορριπτικών εισηγήσεων ειδικά δε όταν το έγγραφο αυτό δεν έχει, εξ' όσων γνωρίζουμε, δημοσιοποιηθεί και δεν περιλαμβάνεται στα συνοδά έγγραφα της διαβούλευσης. Η Οδηγία απαιτεί «προσαρμογή του εν λόγω καταλόγου βάσει των αποτελεσμάτων της εποπτείας» [άρθρο 4(1)(δ)], και όχι βάσει αλληλογραφίας με την Επιτροπή. Για παράδειγμα, σε σχέση με την επέκταση της ΕΖΔ-ΖΕΠ «Όρος Όλυμπος», διαβάζουμε ότι «λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ έχει δηλώσει ανεπάρκεια του δικτύου Natura 2000 ως προς τις θαλάσσιες περιοχές ΖΕΠ και τα θαλασσοπούλια», «εκτιμάται ότι δεν είναι αναγκαία η ένταξη της προτεινόμενης περιοχής στο δίκτυο για την προστασία των πληθυσμών των ειδών σε εθνικό επίπεδο»: με αποτέλεσμα να απορρίπτεται η πρόταση του Φορέα Διαχείρισης Ολύμπου. Επιπροσθέτως, στην ίδια ΕΖΔ/ΖΕΠ, εντοπίζονται είδη με κακή (*Ciconia negra*) ή ανεπαρκή (*Eremophila alpestris*) κατάσταση διατήρησης. Με την στερεότυπη χρήση της φράσης αυτής, δεν υπάρχουν περιθώρια να εξεταστούν τα ουσιαστικά κριτήρια της Οδηγίας.

- vi. Ένα ακόμα κριτήριο που χρησιμοποιείται είναι αυτό της «μικρής έκτασης». Όσον αφορά την προστασία των ειδών (και σε αντίθεση με τους οικοτόπους), θα πρέπει να σημειωθεί ότι η «έκταση» μίας προτεινόμενης περιοχής δεν αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης, και μάλιστα αποκλειστικό, ούτε για τις ΕΖΔ [Παράρτημα ΙΙΙ(Β) Οδηγίας 92/43], ούτε για τις ΖΕΠ [πρβλ. 4(1) Οδηγίας, που μιλάει για τα «πιο κατάλληλα, σε αριθμό και επιφάνεια» εδάφη]. Είναι απολύτως δυνατό μία μικρή έκταση να ικανοποιεί άλλα κριτήρια – όπως το «μέγεθος και την πυκνότητα του πληθυσμού του είδους» [Παράρτημα ΙΙΙ(1)(Β)(α) Οδηγίας 92/43], ή την «καταλληλότητα» [βάσει του 4(1) της Οδηγίας 2009/147]. Ωστόσο, οι «Προτάσεις» επικαλούνται αποκλειστικά το κριτήριο αυτό σε πολλά σημεία για να απορρίψουν προτάσεις ένταξης περιοχών (π.χ. σ. 34, 77). Την ίδια στιγμή όμως, σε άλλα σημεία, οι «Προτάσεις» επικαλούνται τη «μικρή έκταση» για τον αντίθετο ακριβώς λόγο – για να επιχειρηματολογήσουν ότι η ένταξη περιοχών στο Δίκτυο είναι πιθανή ή ευχερής και απαραίτητη (σ. 23, 78): στην περίπτωση των χειρόπτερων της ΕΖΔ «Λίμνης Βόλβης», διαβάζουμε ότι «προτείνεται η υιοθέτηση της πρότασης, λόγω ...των σημαντικών πληθυσμών, της μικρής έκτασης...». Άλλωστε, ο συγκεντρωτικός πίνακας περιέχει πολλές περιπτώσεις μικρών εκτάσεων με θετικές εισηγήσεις.
- vii. Επιπλέον παράδοξο κριτήριο που χρησιμοποιήθηκε είναι αυτό της «αλληλεπικάλυψης». Συγκεκριμένα, οι «Προτάσεις» αναφέρουν τα εξής: «σε αρκετές περιοχές, με την προστασία ενός είδους – στόχου, προστατεύονται παράλληλα και άλλα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος» (σ. 97, βλ. και σελίδα 13, 14). Το γεγονός ότι μία περιοχή κατανομής του είδους Α βρίσκεται εντός μίας περιοχής Β, με στόχο διατήρησης το είδος Γ, δεν σημαίνει τίποτα απολύτως για το είδος Α. Αυτό συμβαίνει διότι το είδος Α δεν εμπίπτει στους στόχους διατήρησης της περιοχής Β: κατ' ελάχιστον, πρέπει να τροποποιηθούν οι στόχοι διατήρησης της περιοχής Β, και (ενδεχομένως) να αλλάξει ο χαρακτήρας της (π.χ., από ΖΕΠ σε ΕΖΔ/ΖΕΠ). Επιπλέον, αγνοείται το γεγονός ότι ο καθορισμός των στόχων διατήρησης [πρβλ. άρθρο 4(4) Οδηγίας 92/43] δεν έχει γίνει ούτως ή άλλως στην συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων, ενώ η οριοθέτηση της περιοχής μπορεί να μην είναι ορθή, διότι το είδος Α δεν είχε ληφθεί υπόψη όταν προτάθηκε και οριοθετήθηκε η περιοχή Β. Για παράδειγμα, πρόταση επέκτασης υφιστάμενης ΕΖΔ για την προστασία του θηλαστικού *Spermophilus citellus*, με κατάσταση διατήρησης μη ικανοποιητική-ανεπαρκή, απορρίπτεται, επειδή «η περιοχή ...που προτείνεται βρίσκεται εν μέρει υπό καθεστώς προστασίας για τα είδη ορνιθοπανίδας και αλληλεπικάλυπτεται συγκεκριμένα με την περιοχή ΖΕΠ GR1220010 «Δέλτα Αξιού – Λουδία – Αλιάκμονα – Αλυκή Κίτρους»: ωστόσο, οι ΖΕΠ δεν προστατεύουν καταρχήν θηλαστικά. Σε άλλες περιπτώσεις, αναφέρεται ότι ήδη είδη «καλύπτονται» (π.χ. σελ. 24-25, 34) παρά το γεγονός ότι τα υφιστάμενα τυποποιημένα έντυπα δεδομένων δεν περιλαμβάνουν τα είδη αυτά, με αποτέλεσμα να χρειάζεται κατ' ελάχιστον πρόσβαση στα επικαιροποιημένα και συμπληρωμένα ΤΕΔ που έχουν προκύψει από το πρόγραμμα εποπτείας και παρακολούθησης.

- viii. Οι «Προτάσεις» χρησιμοποιούν πολύ συχνά το κριτήριο της «κάλυψης». Στα «κύρια ερωτήματα» (σ. 13), οι συντάκτες των «Προτάσεων» δηλώνουν ότι απάντησαν στο εξής ερώτημα: «*το ποσοστό «κάλυψης» του τύπου οικοτόπου ή του είδους από το υφιστάμενο δίκτυο των περιοχών Natura της χώρας σε ποια από τις ακόλουθες κατηγορίες εμπίπτει;*» Όμως, το «ποσοστό κάλυψης» δεν είναι κριτήριο αξιολόγησης για τα είδη της Οδηγίας 92/43 [πρβλ. Παράρτημα III(1)(B)]: το πιο «κοντινό» κριτήριο αξιολόγησης είναι το «*μέγεθος και πυκνότητα του πληθυσμού του είδους που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τους πληθυσμούς που είναι παρόντες στο εθνικό έδαφος*» [Παράρτημα III(1)(B)(α)] . Με άλλα λόγια, η Οδηγία χρησιμοποιεί το κριτήριο της πληθυσμιακής, και όχι της χωρικής κάλυψης. Επειδή είναι δυνατόν οι πληθυσμοί να μην είναι ομοιόμορφα κατανεμημένοι, μπορεί η «χωρική κάλυψη» να είναι επαρκής, αλλά η «πληθυσμιακή» όχι (π.χ., επειδή μία μικρή περιοχή με μεγάλη πυκνότητα έχει μείνει εκτός δικτύου).
- ix. Σε σχέση με την «κάλυψη» των οικοτόπων, φαίνεται ότι υπάρχει παρόμοια σύγχυση. Εδώ, το σχετικό κριτήριο αξιολόγησης είναι αυτό της «*έκτασης της περιοχής που καλύπτεται από τον τύπο φυσικού οικοτόπου σε σχέση με τη συνολική επιφάνεια η οποία καλύπτεται από αυτό τον τύπο φυσικού οικοτόπου στο εθνικό έδαφος*». Για παράδειγμα, όσον αφορά τον οικοτόπο προτεραιότητας 1120*, διαβάζουμε ότι εντάσσεται στο δίκτυο Natura 2000 «*το 72,3% της συνολικής έκτασης του οικοτόπου 1120 των 35 περιοχών που προτάθηκαν (47.571 Ha από 65.827 Ha)*» (σ. 55). Ωστόσο, βάση αναφοράς δεν είναι οι περιοχές που προτάθηκαν, αλλά η συνολική επιφάνεια του οικοτόπου στο εθνικό έδαφος. Εδώ προκύπτει ειδικά το ερώτημα αν οι μελετητές και το Υπουργείο αξιοποίησαν την πλήρη χαρτογράφηση της ποσειδωνίας που έγινε από το ΥΠΑΑΤ και έχει γίνει σχετική αντιπαραβολή ώστε οι προτάσεις που επελέγησαν να είναι οι περιοχές που είναι οι πλέον αντιπροσωπευτικές και περιοχές όπου η ποσειδωνία είναι σε καλή κατάσταση διατήρησης.
- x. Όσον αφορά ειδικά τις ΖΕΠ, οι «Προτάσεις» παρερμηνεύουν την απόφαση του ΔΕΕ της 25.10.2007. Συγκεκριμένα, κατά τις «Προτάσεις», «*χρησιμοποιήθηκε σε γενικές γραμμές ως περαιτέρω κριτήριο, το αναφερόμενο στην Απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 25/10/2007 για την κάλυψη των χερσαίων ΙΒΑ από τις ελληνικές ΖΕΠ, δηλαδή ότι κάθε ΙΒΑ θα πρέπει να καλύπτεται από ΖΕΠ σε ποσοστό μεγαλύτερο από 50%...*» (σ. 97). Δεν υπάρχει, ωστόσο, κανένα τέτοιο κριτήριο ούτε στην απόφαση, ούτε στην νομοθεσία: το μόνο κριτήριο είναι η καταλληλότητα των εδαφών «*σε αριθμό και επιφάνεια*», με βάση αναφοράς τον ΙΒΑ 2007, και μόνο στον βαθμό που ένα κράτος μέλος δεν έχει επιστημονικά στοιχεία αντίστοιχης ποιότητας που να αμφισβητούν τον ΙΒΑ. Όπως προκύπτει από την απόφαση, η Επιτροπή απλώς επέλεξε να περιορίσει την παραπομπή σε ΣΠΠ που καλύπτονται σε ποσοστό χαμηλότερο του 50% από ΖΕΠ, για να καταδείξει οι εθνικές αρχές υπερέβησαν τα όρια της διακριτικής τους ευχέρειας (αφού δεν κατέταξαν ούτε τις μισές από τις καταρχήν κατάλληλες εκτάσεις). Ωστόσο, από τον χειρισμό αυτό της υπόθεσης, δεν προκύπτουν κριτήρια.

III. Παρατηρήσεις επί των προτάσεων για επέκταση, τροποποίηση περιοχών και για νέες περιοχές και επιπλέον προτάσεις

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται συγκεκριμένες παρατηρήσεις επί των προτάσεων για επέκταση, τροποποίηση περιοχών και για νέες περιοχές. Η αρίθμηση βασίζεται στον πίνακα 11-1: Συγκεντρωτικός πίνακας εισηγήσεων Συντονιστή για νέες περιοχές του εθνικού δικτύου Natura 2000 που περιλαμβάνεται στις «Προτάσεις».

Στον πίνακα παρατίθενται επιπλέον προτάσεις εκτάσεων για ένταξη στο δίκτυο Natura 2000.

Περιοχή	Οριοθέτηση προτεινόμενης αλλαγής	Αιτιολόγηση προτεινόμενης αλλαγής	Τύπος Οικοτόπου ή Είδος χαρακτηρισμού (Παρ I & II της 92/43 ή Παρ I της 2009/147/ΕΚ);	Άλλα είδη (Παρ IV, V της 92/43);	Πηγή πληροφορίας / Βιβλιογραφία	Παρατηρήσεις
ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΧΗ. Επέκταση θαλάσσιας περιοχής των ΕΖΔ GR3000008 Αντικύθηρα – Πρασονήσι – Λαγουβάρδος και Θαλάσσια Περιοχή Μυρτώου Πελάγους, Ελαφονήσου, Κυθήρων και Αντικυθήρων (77. Θ103)	Επέκταση των θαλάσσιων περιοχών των GR3000008 και GR3000010, ώστε να περιλαμβάνεται η θαλάσσια περιοχή που περικλείεται προς βορράν από τις ακτές της ΝΑ Πελοποννήσου, και το σύνολο των χωρικών υδάτων (6 ναυτικά μίλια) γύρω από τα Κύθηρα, τα Αντικύθηρα και τις ενδιάμεσες νησίδες και βραχονησίδες.	Η θαλάσσια περιοχή Κυθήρων-Αντικυθήρων είναι μια από τις πιο ξεχωριστές και σημαντικές θαλάσσιες περιοχές της χώρας, όχι μόνο για τα κητώδη, αλλά και για το σύνολο της θαλάσσιας πανίδας. Συγκεκριμένα, η θαλάσσια περιοχή του ακρωτηρίου Μαλέας-Κυθήρων-Αντικυθήρων αποτελεί τον θαλάσσιο δίαυλο επικοινωνίας μεταξύ του Αιγαίου και Ιονίου Πελάγους καθώς και μεταξύ αυτών και του Βόρειου και Νότιου Κρητικού Πελάγους. Ειδικά για τα παράκτια είδη κητωδών <i>Tursiops truncatus</i> (Παράρτημα II οδηγίας 92/43) και <i>Delphinus delphis</i> αποτελεί το τελευταίο και μοναδικό ενδιαίτημα σύνδεσης των πληθυσμιακών μονάδων του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους.	<i>Tursiops truncatus</i> <i>Monachus monachus</i>	<i>Delphinus delphis</i>	Προτάσεις για περιοχές Κυθήρων - Ταΐναρου, Ινσιπούτο Πέλαγος, 4.7.2016	Το μεγαλύτερο παράκτιο μέρος της περιοχής προτείνεται ήδη ως ΖΕΠ GR3000019 «ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΥΘΗΡΩΝ» για τα <i>Larus auduinnii</i> , <i>Phalacrocorax aristotelis</i> , <i>Calonectris diomedea</i>
ΝΕΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ Σαντορίνης (107. 1106)		Η περιοχή είναι εξαιρετικής σημασίας, αντιπροσωπευτικότητας και κάλυψης για τον τύπο οικοτόπου 1180. Είναι μία από τις 5 περιοχές που προτάθηκαν για τον συγκεκριμένο οικοτόπο. Υπάρχει επιβεβαιωμένη παρουσία οικοτόπου προτεραιότητας, όπως επιβεβαιώθηκε από την πρόσφατη επίσημη χαρτογράφηση όπου αναφέρεται ότι το νησιωτικό σύμπλεγμα Σαντορίνης, Θηρασίας, Νέας & Παλαιάς Καμμένης και	1180 Υποθαλάσσιοι σχηματισμοί δημιουργούμενοι από εκπομπές αερίων, *1120 Λιβάδια Ποσειδωνίας		1) Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14 2) Παραδοτέο Γ8 3) Επιστολή Συλλόγου «Θηραϊκή Θάλασσα», 1.7.2016 4) Χαρτογράφηση Ποσειδωνίας http://www.alieia.minagric.gr/sites/default/files/basicPageFiles/Maps_2015Nov_0.pdf	

		Ασπρονησίου μέχρι και την ισοβαθή των 50 μ, περιβάλλεται από πυκνά λιβάδια Ποσειδωνίας, τα οποία σε συντριπτικό βαθμό έχουν ποσοστό κάλυψης τουλάχιστον 35%.			
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ GR4220005 Παράκτια Ζώνη Δυτικής Μήλου (Περιοχή 108. I107)		Η πρόταση απορρίπτεται παράλο που η Ελλάδα μέχρι σήμερα δεν έχει χαρακτηρίσει περιοχές για τον τύπο οικοτόπου 1180. Η συγκεκριμένη έκταση είναι αντιπροσωπευτική και σημαντική για την κάλυψη των εκκρεμοτήτων προς την ΕΕ. Υπάρχει επιβεβαιωμένη παρουσία οικοτόπου προτεραιότητας, όπως επιβεβαιώθηκε από την πρόσφατη επίσημη χαρτογράφηση του τύπου οικοτόπου.	1180 Υποθαλάσσιοι σχηματισμοί δημιουργούμενοι από εκπομπές αερίων, *1120 Λιβάδια Ποσειδωνίας		1) Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14 2) Paraskevi N., Papanikolaou D., Alexandri M., Sakellariou D., Rousakis G. 2013. Submarine volcanoes along the Aegean volcanic arc. <i>Tectonophysics</i> 597–598 (2013) 123–146
ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΧΗ Ακτές Νότιου Πηλίου (Περιοχή 103. I102)		Η απόρριψη της πρότασης είναι ανεπαρκής. Πρόκειται για σημαντική περιοχή που θα ενίσχυε την κάλυψη και αντιπροσωπευτικότητα του τύπου οικοτόπου 1170, που επιπλέον αποτελεί και εκκρεμότητα προς την ΕΕ. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από εκτεταμένα κοραλλιογενή πεδία με παρουσία υφάλων με γοργόνιες, μαλακών κοραλλιών Alcyonaceae και τα σπάνια στην Ελλάδα μαύρα κοράλλια (<i>Antipatharia</i>).	1170 Ύφαλοι		1) Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14 2) Παραδοτέο Γ8 Έκθεση Ανάλυσης δεδομένων και αξιολόγηση επάρκειας-πληρότητας Εθνικού Δικτύου Natura 2000 και προτάσεις ένταξης νέων ΕΖΔ στο πλαίσιο της Μελέτης 8: Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης θαλάσσιων ειδών και τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα.». ΥΠΑΠΕΝ, Αθήνα, Σύμπραξη γραφείων Δημήτριος Αργυρόπουλος, ΓΑΜΜΑ 4 ΕΠΕ, Ιωάννης Σιγάλας

<p>ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΧΗ Ακτών ανατολικής Εύβοιας από Άκρα Κύμη έως Άκρα Δάγρι (102. I101)</p>		<p>Η απόρριψη της πρότασης είναι ανεπαρκής. Πρόκειται για σημαντική περιοχή που θα ενίσχυε την κάλυψη και αντιπροσωπευτικότητα του τύπου οικοτόπου 1170, που επιπλέον αποτελεί και εκκρεμότητα προς την ΕΕ. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από σπάνια και υψηλής αντιπροσωπευτικότητας και έκτασης κοραλλιογενή και ροδολιθικά πεδία (ύφαλοι με γοργονίες: <i>Paramuricea clavata</i>, <i>Eunicella cavolini</i>) και άλλα είδη (<i>Savalia savaglia</i>, <i>Axinella spp</i>). Αν και γενικά ο οικοτόπος 1170 είναι κατάλληλο ενδιαίτημα για το <i>Corallium rubrum</i>, στην περιοχή υπάρχει η μόνη επιβεβαιωμένη παρουσία πληθυσμού κόκκινων κοραλλιών <i>Corallium rubrum</i>.</p>	<p>1170 Ύφαλοι</p>	<p><i>Corallium rubrum</i></p>	<p>1) Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14 2) Σαλωμίδη Μ., Παπαθανασίου Ε., Κατσανεβάκης Σ., Μπέλλου Ν., Smith C., Φραντζής Α., Πλαϊτή W. 2009. Γοργονίες (ANTHOZOA: GORGONACEA) του Αιγαίου Πελάγους: Σύνοψη, κατανομή και τρέχουσα οικολογική κατάσταση. <i>9th Symposium on Oceanography & Fisheries, 2009 - Proceedings, Volume I.</i> http://www.katsanevakis.com/PDF%20files/D18%20Salomidi%20et%20al%20Gorgonians.pdf (πρόσβαση στις 22 Ιουλίου 2016)</p>	
<p>ΕΠΕΚΤΑΣΗ Περιοχή 4: Παράκτια και Θαλάσσια Ζώνη βορειοανατολικής Εύβοιας (55. Z101)</p>		<p>Η περιοχή έχει 19 σπήλαια που χρησιμοποιούνται από τη μεσογειακή φώκια, από τα οποία τα 6 χρησιμοποιούνται σταθερά για αναπαραγωγή. Ιδιαίτερα συχνή παρουσία του είδους παρατηρείται σε όλο το μήκος της θαλάσσιας ζώνης. Ο πληθυσμός της περιοχής κυμαίνεται από 30 έως 50 άτομα (10% του συνολικού πληθυσμού). Ωστόσο είναι η μόνη από τις 4 προτεινόμενες περιοχές που απορρίπτεται και μάλιστα χωρίς αιτιολογία, στις «Προτάσεις», παρά το γεγονός ότι «η πληθυσμιακή κάλυψη του υφιστάμενου δικτύου Natura 2000 είναι μάλλον μικρή δεδομένης της υψηλής προτεραιότητας προστασίας και διατήρησης», ενώ υπάρχει εκκρεμότητα της χώρας προς την ΕΕ σχετικά με περιοχές τροφοληψίας του είδους.</p>	<p><i>Monachus monachus</i></p> <p>1110 Αμμοσύρσεις, 1170 Ύφαλοι, *1120 Λιβάδια Ποσειδωνίας</p>		<p>Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14</p>	<p>Η περιοχή είναι πολύ κοντά στο ΕΘΠ Β Σποράδων. Ένα μόνο τμήμα της περιοχής εμπεριέχεται στη νέα περιοχή «Βορειοανατολική Εύβοια νησίδες και ύφαλοι». Ωστόσο η νέα περιοχή προτείνεται για την παρουσία θαλάσσιων τύπων οικοτόπων και όχι για τη μεσογειακή φώκια. Επίσης δεν αναφέρεται κατά πόσο η νέα προτεινόμενη περιοχή καλύπτει όντως τα σημαντικά για τη μεσογειακή φώκια σπήλαια.</p>

ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΖΔ GR244002 και σύνδεση με GR2420007 Κοιλιάδα και Εκβολές Σπερχειού – Μαλιακός Κόλπος, Λιχαδονήσσια, Στενά Ορέων (105. I104)		Η απόρριψη της περιοχής δεν αιτιολογείται. Η περιοχή είναι εξαιρετικής σημασίας. Περιλαμβάνει οικότοπο προτεραιότητας, επιβεβαιωμένο από τη δειγματοληψία.	*1150 Παράκτιες λιμνοθάλασσες		Παραδοτέο Γ8 Έκθεση Ανάλυσης δεδομένων και αξιολόγηση επάρκειας-πληρότητας Εθνικού Δικτύου Natura 2000 και προτάσεις ένταξης νέων ΕΖΔ στο πλαίσιο της Μελέτης 8: Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης θαλάσσιων ειδών και τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα.» ΥΠΑΠΕΝ, Αθήνα, Σύμπραξη γραφείων Δημήτριος Αργυρόπουλος, ΓΑΜΜΑ 4 ΕΠΕ, Ιωάννης Σιγάλας	
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΖΔ GR3000006 Υμητός – Αισθητικό Δάσος Καισαριανής – Λίμνη Βουλιαγμένης και Θαλάσσια Ζώνη (113. I112)		Η απόρριψη της περιοχής δεν αιτιολογείται. Περιλαμβάνει οικότοπο προτεραιότητας, του οποίου η κάλυψη από το εθνικό δίκτυο κρίνεται ανεπαρκής.	*1120 Λιβάδια Ποσειδωνίας		1) Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14 2) Χαρτογράφηση Ποσειδωνίας http://www.alieia.minagric.gr/sites/default/files/basicPageFiles/Maps_2015Nov_0.pdf	
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΖΔ GR25420006 «Όρος Πάρωνας και περιοχή Μαλεβής» (176. Λ27)	Επέκταση των ορίων βόρεια από τη μονή Μαλεβής και Δυτικά του οικισμού «Ξηροκάμπι»	Παρουσία σημαντικού τύπου οικοτόπου	9560 Αραιές συστάδες <i>Juniperus drupacea</i>		Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14	
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΖΔ GR1110007 «Δέλτα Έβρου και Δυτικός Βραχίονας» (Περιοχή 186. Λ37)	Επέκταση της ΕΖΔ GR1110007 «Δέλτα Έβρου και Δυτικός Βραχίονας» έτσι ώστε να συμπεριλάβει και την περιοχή της ΖΕΠ GR1110006 που βρίσκεται εκτός από αυτήν	Η αιτιολόγηση της απόρριψης είναι ανεπαρκής. Για τους τύπους οικοτόπων 1310, 3290 και 92D0 η πρόταση απορρίπτεται στη βάση της «επάρκειας» του δικτύου. Ωστόσο τα κριτήρια αξιολόγησης σύμφωνα με την οδηγία (Παρ II) είναι ο βαθμός αντιπροσωπευτικότητας του τύπου του φυσικού οικοτόπου στην περιοχή, η έκταση του τύπου οικοτόπου σε σχέση με τη συνολική του επιφάνεια στο εθνικό έδαφος, ο βαθμός διατήρησης της δομής και των λειτουργιών του συγκεκριμένου τύπου και η δυνατότητα αποκατάστασης	1310 Πρωτογενής βλάστηση με <i>Salicornia</i> και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών Ζωνών 3290 Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή από <i>Paspalo-Agrostidion</i> 92A0 Δάση-στοές με <i>Salix alba</i> και			

		και η συνολική αξιολόγηση της αξίας της περιοχής για τη διατήρηση του συγκεκριμένου τύπου οικοτόπου. Για τον οικοτόπο 92Α0 «Δάση-στοές με <i>Salix alba</i> και <i>Populus alba</i> » προβάλλεται η ανάγκη χαρτογράφησης παρόλο που αναγνωρίζεται η ανεπαρκής κατάσταση διατήρησης (U1), η χαμηλή κάλυψη (15,19%) από το δίκτυο Natura 2000, αλλά και η μέτρια κατάσταση διατήρησης. Η αναβολή για το μέλλον και για ένα ασαφές πρόγραμμα χαρτογράφησης είναι πιθανό να επιδεινώσει την κατάσταση του 92Α0	<i>Populus alba</i> 92D0 Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (<i>Nerio-Tamaricetea</i> και <i>Securinegion tinctoriae</i>)			
NEA ΠΡΟΤΑΣΗ: Επέκταση χερσαίων ορίων ΕΖΔ: Δέλτα Αξιού – Λουδία – Αλιάκμονα-Ευρύτερη περιοχή - Αξιούπολη (GR1220002). Περιοχή 5 «περιοχή Λουδία (156. Λ8)	Σύμφωνα με την εισήγηση του ΦΔ	Η εισήγηση του Φορέα Διαχείρισης επισημαίνει «λιβάδια σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης» και «ιδανικό ενδιαίτημα» (Προτάσεις, σ. 77). Η απορριπτική απόφαση για την επέκταση της ΕΖΔ δεν αιτιολογείται επαρκώς: «δεν κρίνεται σκόπιμη σε αυτή τη φάση η υιοθέτηση μίας επιπλέον μικρότερης περιοχής με γραμμικού (sic) χαρακτήρα». Ωστόσο το είδος χαρακτηρισμού συνδέεται με την καταλληλότητα και όχι την έκταση του ενδιαιτήματος. Επιπλέον αναφέρεται ότι η περιοχή «βρίσκεται εν μέρει υπό καθεστώς προστασίας για τα είδη ορνιθοπανίδας και αλληλεπικαλύπτεται συγκεκριμένα με την περιοχή ΖΕΠ GR1220010 «Δέλτα Αξιού – Λουδία – Αλιάκμονα – Αλυκή Κίτρους». Ωστόσο, οι ΖΕΠ αφορούν ορνιθοπανίδα και δεν προβλέπουν μέτρα διαχείρισης για θηλαστικά (όπως ο λαγόγυρος).	<i>Spermophilus citellus</i>		Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14	Πρέπει να σημειωθεί ότι σε άλλες περιπτώσεις ακριβώς η μικρή έκταση μιας προτεινόμενης περιοχής προβάλλεται ως επιχείρημα υπέρ της επέκτασης. Πχ η περίπτωση των χειρόπτερων της ΕΖΔ «Λίμη Βόλβη» όπου «προτείνεται η υιοθέτηση της πρότασης, λόγω ...των σημαντικών πληθυσμών, της μικρής έκτασης...» (!) (Προτάσεις, σ. 78). Η περίπτωση του «Όρους Σύριγγα», με είδος στόχο το <i>Silene holzmannii</i> , όπου «θα μπορούσε να συζητηθεί η κατά παρέκκλιση υιοθέτηση της πρότασης, λόγω της μικρής έκτασης» (Προτάσεις, σ. 23). Άλλωστε, ο συγκεντρωτικός πίνακας περιέχει πολλές περιπτώσεις μικρών εκτάσεων με θετικές εισηγήσεις [Πίνακας 11-1, 0,0046 τετραγωνικά χιλιόμετρα στην περίπτωση του Όρους

<p>Επέκταση υφιστάμενης ΕΖΔ GR2320008, από Λιβάρτζι μέχρι Τριπόταμα Περιοχή 13: «Άνω ρους ποταμού Ερύμανθου» (25. Ε103)</p>	<p>Σύμφωνα με τις προτάσεις στο Παραδοτέο 7 της Μελέτης 6</p>	<p>Όπως αναφέρουν οι μελετητές είναι μια από τις σημαντικότερες εναπομεινάντες φυσικές περιοχές για τον απομονωμένο πληθυσμό <i>Salmo fariodes</i> της Πελοποννήσου. Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί σημαντική μείωση των πληθυσμών του είδους καθώς και εξαφάνιση από διάφορες περιοχές της φυσικής κατανομής του είδους στην Πελοπόννησο. Ο πληθυσμός Ιονικής πέστροφας της Πελοποννήσου έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω της βιογεωγραφικής απομόνωσης. Στην περιοχή υπάρχουν πολύ σημαντικά ενδιαιτήματα αναπαραγωγής για το είδος καθώς και σημαντικά θερμικά καταφύγια για την διαβίωση μεγάλου πληθυσμού τους θερινούς μήνες. Η κατάσταση διατήρησης του είδους είναι μη-ικανοποιητική. Η απόρριψη της πρότασης δεν σχολιάζει τη σημασία του συγκεκριμένου πληθυσμού για τη διατήρηση του είδους σε εθνικό επίπεδο αλλά απλώς αντιπροτείνει ένα εναλλακτικό «ισχυρό καθεστώς προστασίας μέσω της οριοθέτησης του ποταμού (νόμος 4258/2014 / ΦΕΚ 94 Α/14.4.2014)». Είναι απορίας άξιο πώς θεωρείται ότι η οριοθέτηση του ποταμού θα προστατεύσει το <i>Salmo fariodes</i> από (π.χ.) την ανεξέλεγκτη λαθραλιεία που αναφέρεται ως σημαντική απειλή, τη ρύπανση ή τη μείωση της ποσότητας των υδάτων.</p>	<p><i>Salmo fariodes</i></p>		<p>Ζόγκαρης Σ., Τάχος Β., Χατζηνικολάου Γ., Μπόμπορη Δ., Κουτράκης Ε., Λεονάρδος Ι., Αναγνώπουλος Ν., Λουκάτος Α., Μπουρδανιώτης Ν., Καλογιάννη, Ε., Οικονόμου Α.Ν. 2015. Παραδοτέο Γ7: «Πρόταση πιθανών νέων περιοχών ή εκτάσεων NATURA 2000 συνοδευόμενη από χάρτες αναλογικούς και ψηφιακούς, συμπληρωμένα τυποποιημένα δελτία δεδομένων και νέα έκδοση της επικαιροποιημένης περιγραφικής και χωρικής βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των νέων προτεινόμενων περιοχών». στα πλαίσια της Μελέτης 6 «Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης ειδών ιχθυοπανίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα». ΥΠΑΠΕΝ, Αθήνα, ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΑΝΑΓΝΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ -ΕΠΕΜ Α.Ε.- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΗΛΙΑΣ, Αθήνα 25 σελ.</p>	<p>Σύριγγα]</p> <p>Προτείνεται η υιοθέτηση της επέκτασης και παράλληλα η αφαίρεση ή αναδιτύπωση των σημείων περί εναλλακτικών δυνατοτήτων αποτελεσματικής προστασίας που προσφέρει το θεσμικό πλαίσιο περί υδάτων και ρεμάτων, διότι είναι εκτός θέματος και δημιουργούν εσφαλμένες εντυπώσεις.</p>
---	---	---	------------------------------	--	--	---

<p>ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΖΔ GR2330005 Περιοχή 18: «Κάτω ρους π. Αλφειού» (Ζαχαρω) (30. Ε108)</p>	<p>Επέκταση της υφιστάμενης ΕΖΔ GR2330005 (Ζαχάρω), σύμφωνα με τις προτάσεις στο Παραδοτέο 7 της Μελέτης 6</p>	<p>Η πληθυσμιακή κάλυψη του είδους <i>Valencia letourneuxi</i> (<i>Valencia robertae</i>) από το υφιστάμενο δίκτυο Natura θεωρείται σχετικά χαμηλή. Ο τοπικός πληθυσμός του <i>Telestes pleurobipunctatus</i> έχει πρόσφατα προταθεί ως νέο είδος (<i>Telestes affiensis</i>, Koutsikos et al. 2012) και αναμένεται να περιγραφεί ως έγκυρο είδος σύντομα και άρα και η Ελλάδα θα έχει την υποχρέωση οριοθέτησης περιοχής για αυτό. Η πρόταση απορρίπτεται λόγω ανεπιβεβαίωτων πληροφοριών. Ωστόσο, η (σχετική) παλαιότητα των επιστημονικών πληροφοριών, οι οποίες δεν έχουν επιβεβαιωθεί αλλά ούτε διαψευστεί, δεν αποτελεί υποχρεωτικά λόγο απόρριψης: το θέμα έπρεπε να είχε επιλυθεί από την εποπτεία του άρθρου 11, αλλά οι «Προτάσεις» δεν αναφέρουν κάτι σχετικό.</p>	<p><i>Valencia letourneuxi</i> - <i>Valencia robertae</i>, <i>Pelagius stymphalicus</i>, <i>Barbus peloponnesius</i>, <i>Telestes pleurobipunctatus</i>, <i>Petromyzon marinus</i></p>		<p>Ζόγκαρης Σ., κ.ά. 2015. Παραδοτέο Γ7: «Πρόταση πιθανών νέων περιοχών ή εκτάσεων NATURA 2000 συνοδευόμενη από χάρτες αναλογικούς και ψηφιακούς, συμπληρωμένα τυποποιημένα δελτία δεδομένων και νέα έκδοση της επικαιροποιημένης περιγραφικής και χωρικής βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των νέων προτεινόμενων περιοχών».</p>	<p>Να σημειωθεί ότι στην περίπτωση των «Λευκών Ορέων» και του αγριμιού, αξιολογούνται θετικά «μαρτυρίες κατοίκων», ενώ σε άλλες περιπτώσεις αναζητούνται πληροφορίες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Θα πρέπει να διευκρινιστεί από την Υπηρεσία γιατί επιστημονικές πληροφορίες από το 2006 είναι λιγότερο αξιόπιστες από μαρτυρίες κατοίκων από άγνωστη χρονική στιγμή.</p>
<p>ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΖΔ-ΖΕΠ GR1250001 «Όρος Όλυμπος» (151. Λ3)</p>	<p>Σύμφωνα με την πρόταση του ΦΔ Ολύμπου</p>	<p>Η λεπτομερής πρόταση του Φορέα Διαχείρισης Ολύμπου απορρίπτεται «λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ έχει δηλώσει ανεπάρκεια του δικτύου Natura 2000 ως προς τις θαλάσσιες περιοχές ΖΕΠ και τα θαλασσοπούλια» (!) «εκτιμάται ότι δεν είναι αναγκαία η ένταξη της προτεινόμενης περιοχής στο δίκτυο για την προστασία των πληθυσμών των ειδών σε εθνικό επίπεδο». Η αιτιολογία αυτή είναι ανακόλουθη και λίγο κωμική. Επιπροσθέτως, στην ίδια ΕΖΔ/ΖΕΠ, εντοπίζονται είδη με χαμηλή/άγνωστη πληθυσμιακή κάλυψη και κακή (<i>Ciconia nigra</i> ή ανεπαρκή (<i>Eremophila alpestris</i>) κατάσταση διατήρησης. Φυσικά, με την στερεότυπη χρήση της φράσης περί της</p>	<p><i>Triturus macedonicus</i> <i>Aegolius funereus</i> <i>Alectoris graeca</i> <i>Anthus campestris</i> <i>Caprimulgus europaeus</i> <i>Ciconia nigra</i> <i>Circaetus gallicus</i> <i>Dendrocopos leucotos</i> <i>Dendrocopos medius</i> <i>Dryocopus martius</i> <i>Emberiza hortulana</i> <i>Eremophila alpestris</i></p>		<p>Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14</p>	<p>Αντίστοιχα, πρόταση επέκτασης της ΕΖΔ Δέλτα Έβρου για λόγους προστασίας αμφιβίων επίσης απορρίπτεται, επειδή (μεταξύ άλλων) «δεν έχουν αναφερθεί εκκρεμότητες» (Προτάσεις, σ. 94). Εισήγηση για τον οικισμό Λεσίνι, με 120 δείγματα και 50-53 θέσεις φωλεοποίησης <i>Falco naumanii</i> απορρίπτεται, πάλι διότι δεν αφορά «θαλασσοπούλια» (σ. 80). Προτείνεται η επανεξέταση από μηδενική βάση με τα κριτήρια της Οδηγίας όλων των απορριπτικών εισηγήσεων, οι οποίες</p>

		<p>«λίστα εκκρεμοτήτων» της χώρας (Ε.Ε. Απρίλιος 2014)», δεν υπάρχουν περιθώρια να εξεταστούν τα ουσιαστικά κριτήρια της Οδηγίας</p> <p>Η πρόταση για επέκταση της ΕΖΔ/ΖΕΠ ώστε να συμπεριλάβει την εποχική λίμνη στη θέση Μπάρα θα συμπεριλάβει τη μοναδική αναπαραγωγική περιοχή τους είδους <i>Triturus macedonicus</i> στην ευρύτερη περιοχή του Ολύμπου.</p>	<p><i>Falco peregrinus</i> <i>Lanius collurio</i> <i>Lullula arborea</i> <i>Pernis apivorus</i> <i>Picus canus</i></p>			<p>αιτιολογούνται αποκλειστικά ή κυρίως από την «λίστα εκκρεμοτήτων».</p>
<p>Επέκταση ΕΖΔ GR2440004 Περιοχή 5 «Εθνικός Δρυμός Οίτης» (6. Β102)</p>	<p>1. Η πρόσθετη έκταση περιλαμβάνει οικότοπο προτεραιότητας του Παρ. Ι και >15% του πληθυσμού είδους προτεραιότητας του Παρ. ΙΙ.</p> <p>2. Τα δεδομένα των ετών 2015 και 2016 για τον πληθυσμό του είδους υποδεικνύουν μείωση του αριθμού των ατόμων κατά 98–99%. Οι εξαιρετικά μεγάλες διακυμάνσεις στο μέγεθος του πληθυσμού καθιστούν το είδος εύρωστο σε τυχαία καταστροφικά γεγονότα, ιδιαίτερα κατά τα έτη δυσμενών μετεωρολογικών συνθηκών και πολύ μικρού αριθμού ατόμων.</p> <p>3. Το ενδιαίτημα του είδους συμπίπτει αυστηρά με την έκταση των 3 μικρών λιμνίων όπου έχει παρατηρηθεί ενώ η επέκταση αφορά στο 3ο λιμνίο της Αλίκαινας.</p> <p>4. Η απώλεια έστω και ενός από τα τρία λιμνία θα έχει ως αποτέλεσμα την μεταβολή της κατάστασης διατήρησης του είδους σε μη Ευνοϊκή – Κακή (U2), λόγω της απώλειας περίπου του 1/3 του συνολικού πληθυσμού και της συνολικής περιοχής εξάπλωσης. Η κάλυψη του είδους από την υφιστάμενη περιοχή</p>	<p><i>Veronica oetaea</i>* 3170* Μεσογειακά εποχικά τέλματα</p>		<p>1) Συμβολή ΕΕΠΦ στο πλαίσιο της διαβούλευσης με θέμα «Επέκταση των ορίων της περιοχής NaturaNATURA GR2440004...», 19.7.2017</p> <p>2) Επιστολή Μαρίας Πανίτσα και Πηνελόπης Δεληπέτρου προς την Επιτροπή Φύση 2000, 19.7.2016.</p>	<p>Η περιοχή της προτεινόμενης επέκτασης βρίσκεται εντός των ορίων του ΦΔ του Εθνικού Δρυμού Οίτης ο οποίος συμφωνεί με την επέκταση.</p> <p>Το επιχείρημα απόρριψης αντιστοιχεί χοντρικά στο κριτήριο του «μεγέθους και πυκνότητας του πληθυσμού του είδους που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τους πληθυσμούς που είναι παρόντες στο εθνικό έδαφος» [Παράρτημα ΙΙΙ(Β)(α) Οδηγίας 92/43]. Ωστόσο, θα έπρεπε να σταθμιστούν και τα υπόλοιπα κριτήρια του Παραρτήματος ΙΙΙ(Β) της Οδηγίας, όπως του «βαθμού διατήρησης των στοιχείων του οικοτόπου που είναι σημαντικά για το συγκεκριμένο είδος» και του «βαθμού απομόνωσης του πληθυσμού που είναι παρών στην περιοχή σε σχέση με τον ευρύτερο χώρο φυσικής κατανομής του είδους».</p>	

		<p>NATURA δεν είναι επαρκής για την εξασφάλιση της καλής κατάστασης διατήρησής του.</p> <p>5. Το ενδιαίτημα του είδους αντιστοιχεί στον οικοτόπο προτεραιότητας 3170*. Το δίκτυο Natura καλύπτουν ποσοστό μικρότερο του 60% της έκτασης του 3170*. Η προτεινόμενη επέκταση αυξάνει την έκταση του 3170* και μάλιστα σε μεγάλα υψόμετρα όπου οι γνωστές θέσεις του οικοτόπου είναι λίγες.</p>			
<p>ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΖΔ GR2110001 Περιοχή 15: «Πεδιάδα Λούρου» (27. Ε105)</p>	<p>Τα πηγαία νερά και κανάλια τις περιοχές είναι μία από τις σημαντικότερες περιοχές για το είδος <i>Valencia letourneuxi</i> στην Ελλάδα. Η πυκνότητα του πληθυσμού και το ενδιαίτημα στην περιοχή είναι εξαιρετικά υψηλή σε σχέση με άλλες. Η περιοχή έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για πολλά άλλα ενδημικά και σπάνια φάρια των γλυκών υδάτων. Στα ψυχρά πηγαία νερά διαβιούν μεγάλοι πληθυσμοί <i>Telestes pleurobipunctatus</i>. Η περιοχή έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και για άλλα είδη της 92/43. Ορισμένα είδη μεταναστεύουν από τον Ποταμό Λούρο μέσα σε παραπόταμους και κανάλια της περιοχής για να αναπαραχθούν. Παράλληλα, η περιοχή χαρακτηρίζεται από εκτεταμένα παρόχθια δάση, μικρούς χείμαρρους, υγρά λιβάδια κ.α., ιδιαίτερης σημασίας για μια σειρά υδροτοπικών και παρόχθιων οικοσυστημάτων. Η πρόταση για την «Πεδιάδα Λούρου» απορρίπτεται επειδή τα είδη-στόχοι «διαθέτουν επαρκή κάλυψη στο υφιστάμενο δίκτυο»: Όμως, στην περίπτωση αυτή, η εισήγηση αφορά και είδος προτεραιότητας με χαμηλή κάλυψη</p>	<p><i>Valencia letourneuxi</i>, <i>Cobitis hellenica</i>, <i>Pelagius thesproticus</i>, <i>Luciobarbus albanicus</i>.</p>		<p>Ζόγκαρης Σ., κ.ά. 2015. Παραδοτέο Γ7: «Πρόταση πιθανών νέων περιοχών ή εκτάσεων NATURA 2000 συνοδευόμενη από χάρτες αναλογικούς και ψηφιακούς, συμπληρωμένα τυποποιημένα δελτία δεδομένων και νέα έκδοση της επικαιροποιημένης περιγραφικής και χωρικής βάσης δεδομένων με τα στοιχεία των νέων προτεινόμενων περιοχών».</p> <p>Kalogianni et al. 2009 Current distribution and ecology of the critically endangered <i>Valencia letourneuxi</i> in Greece, <i>Biologia</i> 65/1: 128—139, 2010 Section Zoology</p>	<p>Παρά την κακή κατάσταση διατήρησης του είδους <i>Valencia letourneuxi</i> απορρίπτονται πολλές, συγκριτικά, προτάσεις για επέκταση περιοχής ή για νέες περιοχές που θα βελτίωναν την κατάσταση του είδους. Επίσης συνολικά δεν αξιολογείται το γεγονός ότι η περιοχή εξάπλωσης του είδους συρρικνώνεται σταθερά τα τελευταία 30 χρόνια, ότι έχει μια κατακερματισμένη εξάπλωση σχηματίζοντας μικρούς και απομονωμένους πληθυσμούς γεγονός που εμποδίζει τη φυσική μετακίνηση και επανεγκατάσταση του από άλλες περιοχές, το ότι έχει στενές οικολογικές απαιτήσεις αλλά και το γεγονός ότι απειλείται κυρίως από</p>

		στο δίκτυο (<i>Valencia letourneuxi</i>), άρα δεν συντρέχει το κριτήριο του «μεγέθους πληθυσμού». Οι συντάκτες των «Προτάσεων» έπρεπε να σταθμίσουν και τα υπόλοιπα κριτήρια του Παραρτήματος III(B)			
ΠΡΟΤΑΣΗ WWF: Επέκταση ΕΖΔ Ασφένδου - Καλλικράτης και παράκτια ζώνη (GR4340012)	Προτείνουμε να επεκταθεί η παρούσα οριοθέτηση σε μια μικρή έκταση 330 στρ προς τα ανατολικά	Με την προτεινόμενη επέκταση στην ΕΖΔ θα συμπεριλαμβάνεται στο σύνολο του φοινικόδασους και του τύπου οικοτόπου *9370	*9370 Φοινικοδάση του <i>Phoenix</i>		WWF Ελλάς. Απογραφικό δελτίο: KRI174 - Εκβολή ποταμού Φοινικιά. GrIsWet - Βάση δεδομένων για τους νησιωτικούς υγρότοπους της Ελλάδας. http://www.oikoskopio.gr/fgrotorio/general/report.php?id=374&param=themeleiwdn&wetland_lang=el_GR (Πρόσβαση στις 12.07.2016)
ΠΡΟΤΑΣΗ WWF: Επέκταση ΕΖΔ (GR4220014) Κεντρική και νότια Νάξος: Ζεύς & Βίγλα έως Μαυροβούνι και Θαλάσσια Ζώνη (Όρμος Καράδες - Όρμος Μουτσούνας)	Επέκταση για να συμπεριλάβει και την Αλυκή Νάξου έκτασης 2100 στρ περίπου	Η περιοχή περιλαμβάνει δύο οικοτόπους προτεραιότητας	*1150 Παράκτιες λιμνοθάλασσες * 2250 Θίνες των παραλίων με <i>Juniperus spp.</i>		WWF Ελλάς. Απογραφικό δελτίο: NAX001 - Αλυκή. GrIsWet - Βάση δεδομένων για τους νησιωτικούς υγρότοπους της Ελλάδας. http://www.oikoskopio.gr/fgrotorio/general/report.php?id=666&param=themeleiwdn&wetland_lang=el_GR (Πρόσβαση στις 12.07.2016), επιπλέον βιβλιογραφία εντός του παραπάνω απογραφικού δελτίου
ΠΡΟΤΑΣΗ WWF: ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΧΗ Λιμνοθάλασσα Αγίου Γεωργίου	150 στρ	Η περιοχή περιλαμβάνει οικοτόπο προτεραιότητας	*1150 Παράκτιες λιμνοθάλασσες		WWF Ελλάς. Απογραφικό δελτίο: SKI002 - Λιμνοθάλασσα Αγίου Γεωργίου ή Λίμνη Σκιάθου. GrIsWet - Βάση δεδομένων για τους νησιωτικούς υγρότοπους της Ελλάδας. http://www.oikoskopio.gr/fgrotorio/general/report.php?id=786&param=themeleiwdn&wetland_lang=el_GR (Πρόσβαση στις 12.07.2016)
ΠΡΟΤΑΣΗ WWF: Επέκταση Παράκτιας της ΕΖΔ GR2230005 Θαλάσσια Ζώνη από Κανόνι έως Μεσογγί (Κέρκυρα)	Επέκταση της παρούσας οριοθέτησης σε μια έκταση 1300 στρ γύρω από το		*1150 Παράκτιες λιμνοθάλασσες		WWF Ελλάς. Απογραφικό δελτίο: KER015 - Λιμνοθάλασσα Χαλικιόπουλου. GrIsWet - Βάση δεδομένων για τους νησιωτικούς υγρότοπους της Ελλάδας.

	αεροδρόμιο ώστε να συμπεριλαμβάνει το σύνολο του υγρότοπου «Λιμνοθάλασσα Χαλικιόπουλου»				http://www.oikoskopio.gr/ygrotopio/general/report.php?id=186&param=themeleidn&wetland_lang=el_GR (Πρόσβαση στις 12.07.2016)	
ΠΡΟΤΑΣΗ WWF: ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΧΗ Εποχικά λιμνία Κεντρικής Κέρκυρας	Μια έκταση 24 τετρ. χλμ. που περιλαμβάνει 16 λιμνία, η πλειοψηφία των οποίων είναι εποχικά	Το εθνικό δίκτυο Natura καλύπτει ποσοστό μικρότερο του 60% της έκτασης του 3170*. Η προτεινόμενη περιοχή αυξάνει την έκταση του 3170* και μάλιστα στο νησιωτικό χώρο όπου οι γνωστές θέσεις του οικοτόπου είναι ελάχιστες.	*3170 Μεσογειακά εποχικά λιμνία (πιθανόν)	Ενδεικτικά: <i>Lissotriton vulgaris</i> , <i>Triturus carnifex</i> , <i>Pelophylax epeiroticus</i> , <i>Algyroides nigropunctatus</i> , <i>Malpolon monspessulanus</i> , <i>Typhlops vermicularis</i> , <i>Lacerta trilineata</i> , <i>Talpa sp.</i> , <i>Martes foina</i>	WWF Ελλάς. <i>Απογραφικά δελτία των 16 υγρότοπων</i> , Τόθ et al. 2002, Keymar 1984, Γκίνης, Στ., και Σπ. Γκίνης. 1994. Οι υγρότοποι της Κέρκυρας. Κερκυραϊκή πρωτοβουλία, Κέρκυρα. 63 σελ.	Θα πρέπει να γίνει εστιασμένη μελέτη για τους οικοτόπους της περιοχής. Σε κάθε περίπτωση πρόκειται για συστήματα που δεν απαντώνται πουθενά αλλού στο νησιωτικό χώρο
ΠΡΟΤΑΣΗ WWF: ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΧΗ Κόλπος Αργοστολίου - Λιμνοθάλασσα Κουτάβου (106. 1105)	Ο κόλπος Αργοστολίου (7754ha σύμφωνα με τις Προτάσεις) ώστε να περιλαμβάνει και τη Λιμνοθάλασσα Κουτάβου	Μέρος ή το σύνολο της περιοχής είχε προταθεί και απορρίφθηκε χωρίς αιτιολογία, παρά το γεγονός ότι εντοπίζονται σημαντικοί οικοτόποι και οικότοποι προτεραιότητας, για τους οποίους η χώρα έχει εκκρεμότητες ως προς την ΕΕ.	Συνδυασμός βαθέων υποτύπων 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους και 1170 Ύφαλοι *1120 Λιβάδια Ποσειδωνίας *1150 Παράκτιες λιμνοθάλασσες,	<i>Pinna nobilis</i> , μεγάλοι πληθυσμοί εντός του υγρότοπου (απογραφή υγρότοπων WWF)	http://www.symposia.gr/wp-content/uploads/2014/10/10S2012_071_Spinos.pdf , WWF Ελλάς. <i>Απογραφικό δελτίο: KFL031 - Λιμνοθάλασσα Κουτάβου</i> . GrlsWet - Βάση δεδομένων για τους νησιωτικούς υγρότοπους της Ελλάδας. http://www.oikoskopio.gr/ygrotopio/general/report.php?id=245&param=themeleidn&wetland_lang=el_GR (Πρόσβαση στις 12.07.2016)	

<p>ΠΡΟΤΑΣΗ WWF: ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 3 «Ποταμός Μανικιάτης», επέκταση υφιστάμενης ΕΖΔ GR2420002, Εύβοια (8. E15)</p>		<p>Αν και η περιοχή αναφέρεται ως επέκταση της ΕΖΔ GR2420002 ΔΙΡΦΥΣ: ΔΑΣΟΣ ΣΤΕΝΗΣ – ΔΕΛΦΟΙ, οι δύο δημιουργούμενες υπο-περιοχές απέχουν, σε ευθεία, περίπου 18 χλμ ενώ μεσολαβεί και ορεινός όγκος. Θα πρέπει να εξεταστεί η περιοχή ως προς τη συνοχή του δικτύου και την εξασφάλιση της καλής κατάσταση διατήρησης του ποταμού Μανικιάτη. Πιθανώς να πρέπει να εξεταστεί ως νέα ξεχωριστή περιοχή και όχι ως επέκταση υφιστάμενης ΕΖΔ.</p>	<p><i>Barbus euboicus</i></p>		<p>WWF Ελλάς. Απογραφικό δελτίο: EUB057 - Εκβολή ποταμού Μανικιάτη. GrisWet - Βάση δεδομένων για τους νησιωτικούς υγρότοπους της Ελλάδας. http://www.oikoskopio.gr/yygrotorio/generall/report.php?id=126&param=themeleiwdn&lang=el_GR (Πρόσβαση στις 22.07.2016)</p>	
<p>ΠΡΟΤΑΣΗ WWF: ΕΠΕΚΤΑΣΗ Περιοχής Η1 GR2540003 , Περιοχή 11: «Περιοχή Πλατάνα π. Ευρώτα», επέκταση υφιστάμενης ΕΖΔ GR2540003, Λακωνία (23. E101)</p>		<p>Το θαλάσσιο κομμάτι επεκτείνεται μεν αλλά όχι ώστε να καλύψει όλες τις παραλίες του κόλπου, παρόλο που η περιοχή επεκτείνεται ώστε να καλύψει και επιπλέον παραλίες ωτοκίας του είδους. Η επέκταση προτείνεται για την αρτιότερη κάλυψη αλλά και την εξασφάλιση της συνοχής τόσο της χερσαίας όσο και ιδιαίτερα της θαλάσσιας έκτασης.</p>	<p><i>Caretta caretta</i></p>		<p>Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14</p>	
<p>ΠΡΟΤΑΣΗ WWF: Επέκταση και σύνδεση περιοχή 4: «Πηγαία νερά Κεφαλαρίου Φιλίππων», επέκταση υφιστάμενης ΕΖΔ GR1150005, Τενάγη Φιλίππων (16. E4)</p>		<p>Η προτεινόμενη επέκταση ακολουθεί πολύ στενά τις όχθες. Καθώς τα είδη χαρακτηρισμού είναι ψάρια που επηρεάζονται από την κατάσταση της παρόχθιας βλάστησης, την ποσότητα του νερού και άλλα υδρογραφικά χαρακτηριστικά, η περιοχή θα έπρεπε να επεκταθεί στις παραποτάμιες εκτάσεις εκατέρωθεν, ώστε να εξασφαλιστεί η καλή κατάσταση της ιχθυοπανίδας.</p>	<p><i>Caspiomyzon hellenicus - Eudontomyzon hellenicus Cobitis punctilineata Phoxinus strymonicus</i></p>		<p>Πρόταση νέων περιοχών Natura 2000_v.14</p>	<p>Συνολικά η περιοχή θα πρέπει να εξεταστεί και ως προς τη συνοχή του δικτύου Natura. Η προτεινόμενη περιοχή περιβάλλεται από ΕΖΔ αλλά δεν υπάρχει φυσική σύνδεση με καμία από αυτές.</p>